

Antidepresanlar hakkında 6 yaygın önyargı

...ve literatürün gerçekte söyledikleri.

Kaydır → 13 Slayt

Yanlış inanç, tedaviyi geciktirir.

Bağımlılık yapmaz.

Aşırma, doz artırma ihtiyacı ve zorlantılı kullanım — bağımlılığın ölçütleri — görülmez.

Kişiliğini silmez.

"Seni başka biri yapar" doğru değil; ölçülen değişim kırılabilirliğin azalması yönündedir.

Bu iki korku, ilaca hiç başlamama ya da erken bırakmanın en sık nedenleridir. Sırayla, kanıtla bakalım.

"Bir kez başlarsan bağımlısı olursun."

ÖNYARGI

Antidepresanlar uyuşturucu gibi bağımlılık yapar; bırakamazsın.

GERÇEK

Antidepresanlar bağımlılık (addiction) yapmaz. Bağımlılığı tanımlayan üç özellik — aşerme (craving), giderek artan doz ihtiyacı ve kullanımı durduramama / zorlantılı kullanım — antidepresanlarda görülmez. Kişi ilacı keyif için aramaz; ödül/öfori etkisi yoktur.

Bağımlılık değil — ama yoksunluk olabilir.

Ne oluyor?

Özellikle **ani kesildiğinde**, "bırakma / yoksunluk belirtileri" görülebilir: baş dönmesi, beyinde elektriklenme hissi, huzursuzluk, uyku bozukluğu, mide bulantısı. Bu, ilacın yarattığı **fiziksel bir uyum** durumudur ve bağımlılıktan (addiction) farklıdır — zorlantı, aşerme veya keyif arayışı içermez.

Çözüm: *İlacı aniden değil, hekim eşliğinde kademeli azaltarak (taper) bırakmak. Hız kişiye göre ayarlanır.*

"Seni başka biri yapar."

ÖNYARGI

İlaç kim olduğunuzu değiştirir, kişiliğinizi siler.

GERÇEK

Kimliğinizi silmez. Plasebo kontrollü bir çalışmada paroksetin, depresyon iyileşmesinden bağımsız olarak nörotisizmi (kaygı ve olumsuz duyguya yatkınlık) azaltıp dışadönüklüğü artırdı. Yön "normale doğru"dur: yani kişiliğin yok olması değil, depresyona kırılganlığın azalmasıdır.

Dürüst not: Bu bulgu tartışmalıdır. Bazı araştırmacılar ölçülen değişimin yalnızca depresyonun düzelmesini yansıttığını savunur ("state effect"); destekleyen kanıtın yanında çelişen yayınlar da vardır.

"Seni yapay olarak mutlu eder."

ÖNYARGI

Antidepresan bir keyif / mutluluk hapıdır.

GERÇEK

Öfori (yapay keyif hali) yaratmaz ve depresyonu olmayan birini "yükseltmez". Eğer ödül-öfori etkisi olsaydı, kötüye kullanım ve bağımlılık potansiyeli taşırıldardı — taşımıyorlar. İşlevleri, çökmüş duygudurumu yeniden işlevsel bir aralığa taşımaktır; mutluluk eklemek değil, engeli kaldırmak.

"Plasebodan farkı yok."

ÖNYARGI

Antidepresanlar aslında işe yaramaz; etki sadece plasebodur.

GERÇEK

2018'de 21 antidepresanı kapsayan büyük bir ağ meta-analizi, erişkinde hepsinin plaseboya kıyasla daha etkili olduğunu gösterdi. Kılavuzlar (CANMAT 2023) bunu birinci basamak tedavi olarak doğrular.

21/21

antidepresan, plaseboya kıyasla daha etkili (erişkin, akut dönem)

Dürüst not: Etki büyüklüğü orta düzeydedir ve hâlâ tartışılır; 65 yaş üstünde kanıt daha zayıf, ilaçlar daha az tolere edilebilir.

"İki günde kendimi değişmiş hissetmeliyim."

ÖNYARGI

Hemen etki etmeli; etmiyorsa işe yaramıyordur.

GERÇEK

Tam etki haftalar alır. Belirgin yanıt ortalama ~13 gün, tam yanıt ~20 gün civarında başlar. Bazı kişilerde ilk haftada erken iyileşme görülebilir ve bu iyi bir habercidir. İlk günlerde yan etkilerin etkiden önce çıkması olağandır — bu "işe yaramıyor" anlamına gelmez.

"Robot gibi, duygusuz hissedersin."

ÖNYARGI

İlaç tüm duygularını söndürür, hiçbir şey hissedemezsin.

GERÇEK

Duygusal körelme gerçek bir yakınmadır: hastaların yaklaşık %40–60'ı bir miktar bildirir. Ancak bu büyük ölçüde depresyonun kendi belirtisiyle iç içedir — ilaca mı, hastalığa mı ait olduğunu ayırmak güçtür.

Dürüst not: *Çoğu durumda kalıcı değildir: doz ayarı veya ilaç değişimi ile yönetilebilir. Yaşarsanız hekiminize bildirin — sessiz kalıp bırakmak yerine.*

Ne sihir, ne zehir.

Doğru endikasyonda iŖe yarayan bir tedavi aracı

— ama herkese, her durumda değil.

Karar bireyseldir: tanı, belirtilerin Ŗiddeti, gemiŖ ilaç yanıtı, eŖlik eden hastalıklar ve sizin tercihleriniz birlikte değerlendirilir (ortak karar / shared decision). Fayda ve yan etki dengesi, tedavi boyunca hekiminizle birlikte izlenir.

İlacı "doğru" kullanmak

1

Başlama ve bırakma kararını tek başınıza vermeyin

Her ikisi de sizi değerlendiren hekimle alınır.

2

Sabırlı olun

Etkiyi değerlendirmek için genellikle birkaç hafta gerekir.

3

Yan etkiyi saklamayın, bildirin

Çoğu yönetilebilir: doz, zamanlama veya ilaç değişimi.

4

Bırakırken kademeli azaltın (taper)

Ani kesmek yoksunluk belirtilerini tetikler.

5

İlaç tek başına değildir

Uyku düzeni, egzersiz ve psikoterapi etkiyi destekler.

Bu içerik tıbbi tavsiye değildir.

Lütfen unutmayın

Buradaki bilgiler genel bilgilendirme amaçlıdır; bireysel tanı veya tedavi yerine geçmez.

İlaca başlama, doz değiştirme ve bırakma kararları yalnızca sizi muayene eden hekimle alınmalıdır. Kendi kendinize tanı koymayın veya ilacınızı kendi kararınızla kesmeyin.

Acil bir durumda veya kriz anında en yakın sağlık kuruluşuna başvurun.

HATIRLA

İlacı anlamak, korkuyu azaltır.

1

Bağımlılık yapmaz

2

Kişiliği silmez

3

Mutluluk hıapı değil

4

Plasebodan üstün

5

Etki haftalar alır

6

Körelme yönetilebilir

Tüm referanslar ve ücretsiz dosya için

alisanburak.com

Doç. Dr. Alışan Burak Yaşar · Psikiyatri Uzmanı

#Antidepresan #Psikiyatri #RuhSağlığı #Depresyon #Kanıtadaayalı